

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Udrag fra Samlede Værker II Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

Citation: Jacobsen, J. P.: "Samlede Værker II Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup", i Jacobsen, J. P.: *Samlede Værker II Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup*, udg. af Morten Borup ; Georg Christensen , 1924-29, s. XVII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-jacob02val-shoot-idm140366214219072.pdf> (tilgået 08. maj 2024)

Anvendt udgave: Samlede Værker II Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

Her er saaledes tydelige Tilløb til en historisk Milieuskildring, men den er ikke gennemført og naar i det store og hele ikke ucl over det rent ydre. Allerede i Georg Brandes's xviii første Omtale af Bogen (SS. III. 26) ankes der over, at man aldrig noget Sted faar at vide, hvad den Opposition egentlig vil, som Niels kommer til at tilhøre; der tales stadig i vag Almindelighed om "det Nye" og "det Gamle" (se f. Eks. S. 85 fif., 113 ff., 152 ff.), og kun hvor Diskussionen drejer sig om det religiøse, faar man klar Besked. Dette hænger utvivlsomt sammen med den Ejendommelighed ved Bogens Komposition, at medens den ydre Ramme er henlagt til Tiden mellem 1830 og 1864, er Idéindholdet 70'ernes. Udtryk som "en Stormgangs Jubel i de unge Sjæle" og "Tro paa store Tankestjærners Lys" (S. .86) er aldeles uforenelige med den Epigontid, som 50'erne og 60'erne var, men gengiver præcist Løftelsen hos de unge, der tog Del i Brandes's Kamp for den frie Tanke og den frie Forskning. Ej heller var Fritænkningen saa aktuelt et Spørgsmaal for Niels Lyhnes Slægtled som for Gennembrudsmændene, skønt det allerede saa smaat var begyndt at stikke sit Hoved frem i Litteraturen (Paludan-Müllers "Luftskipperen og Atheisten" 1853, H. G. Andersens "At være eller ikke være" 1857). Selv Detailler røber, at Overholdelsen af den historiske Enhed ikke har været det afgørende for Jacobsen. Det er allerede nævnt, at Fru Boyes Kritik af Oehlenschläger virker som en Anakronisme omkring Midten af Aarhundredet, men passer godt til Aarene efter Brandes's Fremtræden. Og naar Jacobsen med "de ældre"